

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē yuddhakāṇḍē
॥ trayōdaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ trayōdaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

sītayā saha saṃlapya nivṛttēna hanumatā śrīrāmaṃ prati
tasyāḥ sandēśasya śrāvaṇam

iti pratisamādiṣṭō

hanūmān mārutātmajaḥ |
pravivēśa purīṃ laṅkāṃ
pūjyamānō niśācaraiḥ ॥ 6.113.1 ॥

praviśya ca purīṃ laṅkā -
manujñāpya vibhīṣaṇam |
tatastēnābhyanujñātō
hanūmān vṛkṣavāṭikām ॥ 6.113.2 ॥

sampraviśya yathānyāyaṃ
sītāyā viditō hariḥ |
dadarśa mṛjayā hīnāṃ
sātaṅkāṃ rōhiṇīmiva ॥ 6.113.3 ॥

vṛkṣamūlē nirānandāṃ
rākṣasībhiḥ parivṛtām |

nibhṛtaḥ praṇataḥ prahvaḥ

sō'bhigamyābhivādyā ca || 6.113.4 ||

dr̥ṣṭvā tamāgataḥ dēvī

hanūmantaḥ mahābalaḥ |

tūṣṇīmāsta tadā dr̥ṣṭvā

smṛtvā hr̥ṣṭābhavat tadā || 6.113.5 ||

saumyaḥ tasyā mukhaḥ dr̥ṣṭvā

hanūmān plavagōttamaḥ |

rāmasya vacanaḥ sarva -

mākhyātumupacakramē || 6.113.6 ||

vaidēhi kuśalī rāmaḥ

sahasugrīvalakṣmaṇaḥ |

kuśalaḥ cāha siddhārthō

hataśatruramitrajit || 6.113.7 ||

vibhīṣaṇasahāyēna

rāmēṇa haribhiḥ saha |

nihatō rāvaṇō dēvi

lakṣmaṇēna ca vīryavān || 6.113.8 ||

priyamākhyāmi tē dēvi

bhūyaśca tvāḥ sabhājayē |

tava prabhāvād dharmajñē

mahān rāmēṇa saṃyugē || 6.113.9 ||

labdhō'yaḥ vijayaḥ sītē

svasthā bhava gatajvarā |

rāvaṇaśca hataḥ śatru -
 rlaṅkā caiva vaśīkṛtā || 6.113.10 ||

mayā hyalabdhanidrēṇa
 dhṛtēna tava nirjayē |
 pratijñaiṣā vinistīrṇā
 baddhvā sētuṃ mahōdadhau || 6.113.11 ||

sambhramaśca na kartavyō
 vartantyā rāvaṇālayē |
 vibhīṣaṇavidhēyaṃ hi
 laṅkaiśvaryamidaṃ kṛtam || 6.113.12 ||

tadāśvasiḥi visrabdhaṃ
 svagrḥē parivartasē |
 ayaṃ cābhyēti samhr̥ṣṭa -
 stvaddarśanasamutsukaḥ || 6.113.13 ||

ēvamuktā tu sā dēvī
 sītā śaśinibhānanā |
 praharṣēṇāvaruddhā sā
 vyāhartuṃ na śaśāka ha || 6.113.14 ||

tatō'bravīddharivaraḥ
 sītāmapratijalpatīm |
 kiṃ tvaṃ cintayasē dēvi
 kiṃ ca mām nābhibhāṣasē || 6.113.15 ||

ēvamuktā hanumatā
 sītā dharmapathē sthitā |

abravīt paramaprītā

bāṣpagadgadayā girā || 6.113.16 ||

priyamētadupaśrutya

bharturvijayasamśritam |

praharṣavaśamāpannā

nirvākyāsmi kṣaṇāntaram || 6.113.17 ||

nahi paśyāmi sadṛśam

cintayantī plavaṅgama |

ākhyānakasya bhavatō

dātuṃ pratyabhinandanam || 6.113.18 ||

na hi paśyāmi tat saumya

pṛthivyāmapi vānara |

sadṛśam yatpriyākhyānē

tava dattvā bhavēt sukham || 6.113.19 ||

hiraṇyaṃ vā suvarṇaṃ vā

ratnāni vividhāni ca |

rājyaṃ vā triṣu lōkēṣu

ētannārhati bhāṣitam || 6.113.20 ||

ēvamuktastu vaidēhyā

pratyuvāca plavaṅgamaḥ |

pragrhitāñjalirharṣāt

sītāyāḥ pramukhē sthitaḥ || 6.113.21 ||

bhartuḥ priyahitē yuktē

bharturvijayakāṅkṣiṇi |

snigdhamēvaṃvidhaṃ vākyaṃ
tvamēvārhasyaninditē || 6.113.22 ||

tavaitad vacanaṃ saumyē
sāravat snigdhamēva ca |
ratnaughād vividhāccāpi
dēvarājyād viśiṣyatē || 6.113.23 ||

arthataśca mayā prāptā
dēvarājyādayō guṇāḥ |
hataśatruṃ vijayinaṃ
rāmaṃ paśyāmi susthitam || 6.113.24 ||

tasya tad vacanaṃ śrutvā
maithilī janakātmajā |
tataḥ śubhataraṃ vākya -
muvāca pavanātmajam || 6.113.25 ||

atilakṣaṇasampannaṃ
mādhuryaguṇabhūṣaṇam |
buddhyā hyaṣṭāṅgayā yuktaṃ
tvamēvārhasi bhāṣitum || 6.113.26 ||

ślāghanīyō'nilasya tvaṃ
sutaḥ paramadhārmikaḥ |
balaṃ śauryaṃ śrutaṃ sattvaṃ
vikramō dākṣyamuttamam || 6.113.27 ||

tējaḥ kṣamā dhṛtiḥ sthairyaṃ
vinītatvaṃ na saṃśayaḥ |

ētē cānyē ca bahavō

guṇāstvayyēva śōbhanāḥ || 6.113.28 ||

athōvāca punaḥ sītā -

masambhrāntō vinītavat |

pragr̥hītāñjalirharṣāt

sītāyāḥ pramukhē sthitaḥ || 6.113.29 ||

imāstu khalu rākṣasyō

yadi tvamanumanyasē |

hantumicchāmi tāḥ sarvā

yābhistvaṃ tarjitā purā || 6.113.30 ||

klīsyantīm patidēvām tvā -

maśōkavanikām gatām |

ghōrarūpasamācārāḥ

krūrāḥ krūratarēkṣaṇāḥ || 6.113.31 ||

iha śrutā mayā dēvi

rākṣasyō vikṛtānanāḥ |

asakṛtparuṣairvākyai -

rvadantyō rāvaṇājñayā || 6.113.32 ||

vikṛtā vikṛtākārāḥ

krūrāḥ krūrakacēkṣaṇāḥ |

icchāmi vividhairghātai -

rhantumētāḥ sudāruṇāḥ || 6.113.33 ||

rākṣasyō dāruṇakathā

varamētat prayaccha mē |

muṣṭibhiḥ pārṣṇighātaiśca
viśālaiścaiva bāhubhiḥ || 6.113.34 ||

jaṅghājānuprahāraiśca
dantānāṃ caiva pīḍanaiḥ |
kartanaiḥ karṇanāsānāṃ
kēśānāṃ luñcanaistathā || 6.113.35 ||

nipātya hantumicchāmi
tava vipriyakāriṇīḥ |
ēvaṃ prahārairbahubhiḥ
samprahārya yaśasvini || 6.113.36 ||

ghātayē tivrarūpābhi -
ryābhistvaṃ tarjitā purā |
ityuktā sā hanumatā
kṛpaṇā dīnavatsalā || 6.113.37 ||

hanūmantamuvācēdaṃ
cintayitvā vimṛśya ca |
rājasamśrayavaśyānāṃ
kurvatīnāṃ parājñayā || 6.113.38 ||

vidhēyānāṃ ca dāsīnāṃ
kaḥ kupyēd vānarōttama |
bhāgyavaiṣamyadōṣēṇa
purastādduṣkṛtēna ca || 6.113.39 ||

mayaitat prāpyatē sarvaṃ
svakṛtaṃ hyupabhujyatē |

maivam vada mahābāhō
daivī hyeṣā parā gatiḥ || 6.113.40 ||

prāptavyam tu daśāyōgā -
nmayaitaditi niścitam |
dāsīnām rāvaṇasyāham
marṣayāmīha durbalā || 6.113.41 ||

ājñaptā rākṣasēnēha
rākṣasyastarjayanti mām |
hatē tasmin na kurvanti
tarjanam mārutātmaja || 6.113.42 ||

ayam vyāghrasamīpē tu
purāṇō dharmasaṃhitaḥ |
ṛkṣēṇa gītaḥ ślōkō'sti
tam nibōdha plavaṅgama || 6.113.43 ||

na paraḥ pāpamādattē
parēṣām pāpakarmaṇām |
samayō rakṣitavyastu
santaścāritrabhūṣaṇāḥ || 6.113.44 ||

pāpānām vā śubhānām vā
vadhārhanāmapi vā |
kāryam kāruṇyamāryēṇa
na kaścinnāparādhyati || 6.113.45 ||

lōkahimsāvihārāṇām
krūrāṇām pāpakarmaṇām |

kurvatāmapi pāpāni

naiva kāryamaśōbhanam || 6.113.46 ||

ēvamuktastu hanumān

sītayā vākyakōvidaḥ |

pratyuvāca tataḥ sītāṃ

rāmapatnīmaninditām || 6.113.47 ||

yuktā rāmasya bhavatī

dharmapatnī guṇānvitā |

pratisandīśa mām dēvi

gamīsyē yatra rāghavaḥ || 6.113.48 ||

ēvamuktā hanumatā

vaidēhī janakātmajā |

sābravīd draṣṭumicchāmi

bhartāraṃ bhaktavatsalam || 6.113.49 ||

tasyāstad vacanaṃ śrutvā

hanūmān mārutātmajāḥ |

harṣayan maithilīṃ vākya -

muvācēdaṃ mahāmatīḥ || 6.113.50 ||

pūrṇacandramukhaṃ rāmaṃ

drakṣyasyadya salakṣmaṇam |

sthitamitraṃ hatāmitraṃ

śacīvēndraṃ surēśvaram || 6.113.51 ||

tāmēvamuktvā bhrājantīṃ

sītāṃ sākṣādiva śriyam |

ājagāma mahātējā

hanūmān yatra rāghavaḥ || 6.113.52 ||

sapadi harivarastatō hanūmān

prativacanaṃ janakēśvarātmajāyāḥ |

kathitamakathayad yathākramēṇa

tridaśavarapratimāya rāghavāya || 6.113.53 ||

*|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē
yuddhakāṇḍē trayōdaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ||*